

תיאטרון

מודרני, מודרני, מודרני

תוציא את השטק, המים רות' חים (מחזה מאת אפרים קישון; בימוי אפרים קישון; התיאטרון הקאמרי); לא פעם קרה שכמה שרלטנים הוליכו שולל דור שלם. עד שבא אדם נאור אחד והסיר את המסכה מעל פניהם. אבל היו אלה מספר נזקלים, והאנו שגילה אותם היה באמת נאור. יכול להיות שהאמנות המודרנית היא ב"אמת כילה בלוף. זכותו של כל קישון לבוא ולאמר זאת. אבל אם הדבר נאמר ברמה של מאמימה, ואם האומר הוא אדם בעל השפעה, הדברים הופכים הסתה, קריאה לכל הבורים, והמגבלים, וחסרי ההשכלה לקום ולהכריז: "תמיד אמרנו שזה זבל." קישון אינו בור, אבל הוא מדבר אל הבורים בשפה שלהם. הוא אומר להם: "לצירים האלה אין אף ואין פה. זוהי לא אמנות!"

לא רק הרעיון של המחזה אינו מקורי, גם ההומור שבו מיושן קצת. החוכמות על מריחת הצבע בצירים המופשטים נלקחו ממחנות וסרטים שנעשו על הגושא. החוכ-

גליה טופול וקוטלר ב"שטק" "אין אף ואין פה"

מות היהודיות (אלוהים עשה את העולם רק בשישה ימים - נו, ותראה באמת איך הוא נראה) נלקחו מהחיי היהודי, ה"חוכמות של שחוקי המלים נלקחו מקישון הצעיר יותר, והחוכמות של המערכה ה"שנייה נלקחו מהמערכה הראשונה.

המבקר האמנותי זלמן מ. קשטן מופיע בסטודיו של רפאל שלוינגר, ומוצא שם קומקום חשמלי העומד על כסא ומחובר לתקע. הוא מחליט שזוהי יצירת מופת. היצירה מתפרסמת יחד עם הצייר. מצנאט ידוע קונה אותה ושולח את בעליה להשתל-מות בפאריס.

* העיתונאי מיכאל אוהד האשים את התיאטרון הקאמרי בכך שטעם העלאת מח' זהו של קישון. תוציא את השטק, הכניס עצמו לחברתם של סטאליו והיטלר שפסלו את האמנות האבסטרקטית פסילה סוטאלית. טענה: "עכשיו, בתום עונה שכולה הצלחות, בעיקרן להעלות מחזה ישראלי, ואתה יודע כמה קשה למצוא חומר מקורי טוב." אנשי התיאטרון שכחו להזכיר שהחזרה בין הקאמרי לתיאטרון, בו החתיב קישון להגיש מחזה רע לקישון, מוסיי, ושבו החתיב הקאמרי להעלותו, נחתם עוד לפני שהמחזה נכתב.

גורילה מברזל. בפאריס יש ציירים נוספים המצליחים כמוהו. אחד מהם מצייר בעזרת רכבת צעצוע, השני מפסל גורילה מברזל, ורפי ממשיך להעמיד רהיטים. שני אנשים באים לקנות את התמונות. הם מתפעלים מהרהיטים וקונים מיסגרת ריקה. הסבלים טוחבים לאולם התערוכה סולם במקום פסל. הסולם מקבל את ה"פרס הראשון. פסל הגורילה מביא מכשירים של רופא שיניים במקום הגורילה, ומקבל פרס שני. שר התחבורה קורא כרוז וחושב שזוהי תמונה, הצופים מתפעלים ממזרון התלוי על הקיר וכו'. וכו'.

אבל זה עוד לא הכל. ברגע מסויים קמים כל הגיבורים ומגלים שהכל בלוף, ששני הסקאות אינם אלא שני כסאות, ש"הציורים אינם ציורים, ושהציורים אינם ציירים. הגיבור מוחה נגד השקר, ומכריז שהוא רוצה לצייר "פיגורטיבי". רמברנדט יורד מהתמונה שלו, מנסה לצייר מופשט ולא מצליח. החברה של רפאל דורשת ממנו שיחזור להיות צייר אמיתי ועני. שני הישראלים עורכים הפגנה באולם התערוכה וכו' וכו'. זוהי חזרה רצינית, פאתטית, על קטעי ההומור הארוכים שקדמו לה.

וזה עוד לא הכל. אחר-כך באים ההסברים. המבקר שבמק"ר רכה הראשונה קרא: "בתשע ה"שנים האחרונות, מאז הופעת ברונו וג'אן קוצ'יאן, עם הקוני-סטרקטיביזם, אודה ולא אבוש, לא פגשתי תעוה כזאת." הוא מגלה במערכה השנייה שברונו וז'אן קוצ'יאן הם שמות בדויים. קורת אמנותית מנופחת, מלאה במונחים חסרי משמעות. וכו'. **צבריים שמהיים ונח' מרים.** המחזה נמשך ונמשך, וקשה לדעת מה היה קורה לו לולא הבימוי המצויין של קישון, שהכניס בו קצב והומור.

שני השחקנים הראשיים, גליה טופול ועודד קוטלר, הם צבריים שטחיים ונחמדים. גדי עזון שמר נראה מצויין כ"מבקר אמנותי, ואברהם מור נראה באמת כמו סוחר תמונות. אהרון אלמוג הוא ביטניק משכ"נע, שפיררה זכאי עושה רושם בהופעה הצרפתית שלה, ואורי לוי מצויין בתפקיד של שדרן רדיו. התסאורה יפה והפסלים עשויים בחוש ובהומור.

פעמים וויסקי כפול

הרביזור עבר בשלום את החזרות, את הצגת הבכורה, ואת הביקורות. נסים אלוני יכול לשבת בשקט באליבי, עם פע' מיים חיסקי כפול ולהגיד: "זכור! תם של המבקרים להגיד מה שהם רוצים. בדרך כלל הם באמת צודקים. כל מיני אנשים אומ' רים מה דעתם על המחזה, ש"יגידו. זה לא חשוב. יש לי כמה חברים. מה שהם אומרים זה חשוב. ויש גם כסף, ועוד כל מיני דברים. זה מסובך."

הוסף נסים אלוני: עשיתי את ההצגה הזאת בשלושה שבועות. אפילו לא הספקתי לראות את המחזה לפני שהציגו אותו. הוספתי פומונים. או מה? אני חושב שהיום צריכים להציג את זה עם פומונים וריקודים.

פעם, כשהציגו את זה, אחרי המערכה הראשונה, בהפסקה, כל הגנרלים הלכו לנשק את הדיים של הבעירות. היום כבר לא. היום צריכים משהו חדש. אני לא יודע אם זה יצא לי או לא. עוד לא ראיתי את ההצגה.

אתה לא כל כך גבוה. אבל אני חושב שאיכשהו עשיתי את זה. היום אין כבר העוקץ שבדברי. מחזה על שחיתות: או מה? היום, אצלכם, בעיתון שלכם, אין גיליון שאין בו סקאנדל. לא שהמצב השת"נה, אבל עכשיו הכל ידוע. יש עיתונים. אז לא ידעו וזה היה סנסציה.

מלצר, עוד חיסקי, כפול. אז זהו. בשביל מה אני עושה בתיאטרון? בטח שבשביל כסף, אלא בשביל מה? לכל אחד מותר ורק לנו לא, כי אנחנו עושים אמנות. יש שלושה דברים, כמו שאמרו שם בסרט ההוא בקולנוע דן, איך קראו לו? כסף, נשים ועוד משהו. שמה קראו לזה

אקדחים, או תהילה, אני לא זוכר, נו, זה מה שאני עושה כאן עכשיו. כל מחזה חדש מביא קודם כל נשים, ולפעמים גם כסף. אין לי כסף. אבל ה"הצגה הזאת עושה רושם שתלך טוב, או מה? נכנס לי לאמביציה לעשות גם אמנות וגם כסף. זה קשה. איך אפשר להציג הצגה כשכאבים עשירים איש? השחק"נים לא יכולים לשחק. המחזות שלי לא מביאים קהל, בגלל זה אני לא רוצה לתת מחזות שלי. זה גורם הפסדים.

אני קמה. כן. אין לי כסף. אני לא מבין למה אני אף פעם לא מקבל כסף. כולם מקבלים. כן. אני אף פעם לא, גם יוסף ברגנר לא. עוד חיסקי כפול. יש לו אבא ליוסל ברגנר. האבא תמיד חשב אותו לאחד קטן, מסכן. הוא לא ראה אותו שלוש-עשרה שנה. אחר כך, כשהוא בא לבקר אותו, האבא אמר: אתה לא כל כך גבוה? זה יפה, לא?

כשאשה רוצה להיות יפה. אחרי זה הלכתי ושיניתי את כל המערכה ה"שנייה של הנסיכה האמריקאית. הכנסתי שם את הקטע שהבן חוזר ממוז'לארץ והאבא שלו אומר לו: רצינו לא כל כך גבוה? אז הבן עונה: אתה, הגובה בחור' לארץ. זה גם יפה, לא? חיסקי כפול. לא לא צריך. עוד יש לי.

הנסיכה האמריקאית זה מחזה לא רע. המחפכה והתרנגולת יותר מדי מפורז, בגדי המלך, היה די טוב, אבל לא גמור. הנסיכה האמריקאית באמת לא רע. רצינו להסריט אותו בליסבון. למה בליסבון? לא יודע. בשביל להחליף את התסרוקה. כמו שאשה עושה כשהיא רוצה להיות יפה.

אבל אני לא אוהב לנסוע. אומרים פאריס, ניו-יורק, אמסטרדם, מה רע בפתח-תקוה? באמת. הייתי באמריקה אבל לא ראיתי שם כלום. רדפתי אחרי אשה אחת. לא היה לי זמן. נסיעות זה דבר רע. תמיד נגמר בקטסטרופה. קטסטרופה עם נשים, אני מתכוון.

חוקי מזה האמריקאים. אני פוחד מזה פחד מוות. פעם נסעתי לנוברגיה. נתנו לי מטוס קטן, משונה. תיכף ראיתי ש"משהו שם לא בסדר. נכנסים אליו קצתה האחורי, איזה אווירון, באמת לא רציני. **אין עם מי לדבר.** אבל יש לה"דיילות, זה המצאה גדולה. אתה יושב ב"כסא שלך, רועד מפחד, ובאה אליך בחור' רה נחמדה, מחייכת. מהחיוך שלה אתה תיכף רואה שהכל בסדר. היא מגישה גם סוכריות.

המטוס היה מלא נשים זקנות. כולן ישנו. רק אני יושב ומת מפחד. פתאום אני מרגיש שהמטוס הפסיק לעבוד. הכל השת"תק. אני רוצה להגיד משהו. ללכת לראות מה קרה. להגיד לטייס שהמנוע שלו נעצר. כולם ישינים. אין עם מי לדבר.

חיסקי כפול. מה היה בסוף? בסוף הגענו לנוברגיה, אבל זה היה בדיוק כמו תל-אביב. האורות הצהובים וכל זה. לא הבנתי איך נסענו יום שלם כזו להגיע לאותו מקום. זה היה אמנם נורבגיה אבל אחרי זה הגעתי באמת לתל-אביב.

לא שאני אוהב את הארץ הזאת. אוהב, מה זה אוהב? אבל כאן יש לי חברים. נו, מה עם חיסקי. **דחפתי מים בדיים.** כל אלה, עמוס קינן, דוביאר, זה שכתב את הסנוניות ה"תמונות. אני לא מבין אותם. עד שהמציאו את הסיפור. חושבים שכך סתם מציאים משהו. זה לא קל להמציא. כמה זמן לקח עד שהמציאו את האלף-ביתי? או עד ש"המציאו איך לחפון מים זורמים בכפות הידיים? הרבה זמן. המציאו את הסיפור, ואלה באים ואומרים בלי סיפור.

נראה, איפה חיסקי שלי, נראה מה ישאר מכל זה. אפשר לראות את זה באינציקלופדיות ספרותיות. יש שם אלפי שמות שאף אחד לא שמע עליהם, וכל אלה חיו והיו ידועים ועשו רעש. בטח כתבו ספרים שלהם, ומי קורא את זה היום? מה אני יודע מה ישאר ממני.

מה קורה לחיסקי. הוא לא היה כאן קודם. מי הביא אותו. נשים, באמת. אני אוהב את חיי הנשואין. אבל המקצוע שלי זה קשה. קנאה, נו, כל מיני דברים. זה מסובך.

איפה החשבון. לאן נעלם החשבון. זה לא חשבון. איזה מין חשבון זה? למטה כתוב מספר אחד למעלה הרבה מספרים. אני לא מבין, למה הם כותבים למטה וגם למעלה? היי מלצר. החשבון לא ב"סדר. עוד חיסקי.

היא מיררה בנכי, התעלפה והסתגרה במלון בת"א, למה?

מאת

רחל המרחלת

צילומי הסרט פיצוץ בחצות ו/או לילה בסבריה הסתיימו אמנם רק השבוע, אבל כבר עכשיו אני יכולה להבטיח לכם שזה יהיה סרט היירווי ממש. אבל פרק היירווי אחד, אותו אינני יכולה להרשות לעצמי למנוע מכם, הוא הסרק העוסק במעלליה של כוכבת הסרט, פאסקל פטי.

הפאסקל הזאת אינה כל כך פטי, * כפי שמעיד עליה שמה. מאז הופעת-הבכורה שלה, ככוכבת בסרט בני-טובים לא, היא דווקא גדלה קצת, ביחוד באזורים שהגברים אוה"בים אותם גדולים. אבל את גודלה האמיתי אפשר לאמוד טוב יותר לפי מידת כאב"הראש שהיא גרמה ליצרני הסרט. והוא היה גדול מאוד, באמת.

לא שהיו לה דרישות מיוחדות או שגער"נות של כוכבת, לפאסקל שלנו. זה לא לעומת זאת היו לה תחביבים משונים. הת"עלפות, למשל. היא היתה מתעלפת במים ובלילות, במלון ועל במת ההסרטה, בחברה ולבדה. זה הכניס המון עניין ומתח בעבודת ההסרטה.

הנה למשל, מכינים סט לצילום. פועלי הבמה ליימו את הכנת התפאורה. החשמל"אים כיוונו את מידת האור. הבמאי כבר רוכב על המצלמה ומוכן לצעוק "שוט!" אבל פאסקל הקטנה איננה. מה קרה? כבר לא שואלים. היא פשוט התעלפה במלון, וכולם עומדים ומחכים עד שהכוכבת התפכח"מעלפונה.

ואלה לא היו התעלפויות סתם. הן היו ורמאזיות, כראוי לכוכבת. הם היו מלוות בכבי, בהיסטריה, ובעוד תחום ותופעות באמצעות מאבנתים התמוטטות-עצבים קל"ינית.

עכשיו תשאלו ודאי מה קרה לה לפאסקל הקטנה? מה השפיע עליה? האם זה התסריט, החום, או החרם הערבי? או! זאת שאלה טובה. ואני לא מתכוונת להחמיץ את ההזדמנות לענות עליה.

★ ★ ★

הכזו לאהבה

מה שצריך לדעת על פאסקל פטי הוא שלפני שש שנים היא הכניסה את עצמה לחיק המשפחה. היא נשאה לבעל את זיאני אספיזאטו, ילדה לו בת ושינתה את אורח חייה באופן קיצוני. למרות שהיא צוייידה בגוף שהיה מעורר תשומת-לב אפילו במו"שבה נודיסטית, החליטה פאסקל לחיות רק חיירות. וזאת לא בדיחה.

היא התגוררה ממאכלי בשר. הפכה לטב"עונית והצטרפה לכת ספיריטואליסטית, שיש לה עיקרי אמונה משלה, רק שהם לא ברורים לי כל כך. כל מה שהצלחתי לקלוט הוא שבת זו מאמינה בשמש כמקור הא"נרגיה הרוחנית בעולם, ובוה מעומק ליבה לאהבה גופנית.

לא יודעת איך זה משפיע עליכם, אבל על פאסקל זה השפיע באופן חיובי. הכור"מית הפאריסאית, הקטנה והסוערת, הפכה אשה רגועה, החיה חיים שליוויים ושקטים. וזה בדיוק הסיפוס שאינו מעניין כל כך בעולם הסרטים.

יתכן והיינו חוסכים מעצמנו את התענוג להשתתף בחייותיה האינטימיות של פאסקל, אילולא היתה מגיעה לארץ להשתתף בפיצוץ בחצות. אבל הגורל הוא עיוור, וזה כנראה מה שמגיע לנו. בהתחלה בכלל, היתה צריכה להשתתף בסרט כוכבת צרפתיה אחרת: אנוק איימה. ההתימו אותה על חוזה, אבל כאשר התקרב מועד התחלת צילומי-הסרט התברר שהיא מנהלת רומן אינטנסיבי עם איזה שחקן איטלקי, וכשאנוק איימה מנהלת רומנים אינטנסיביים, כל המצלמות נעצרות. למפיץ הסרט, מאיר מגן, נרמו שכדאי לו לחכות שבועיים. כי האינטנסיביות ברו"מנים של אנוק אינה נמשכת יותר משבועיים.